

KITARTÁS

A „KITARTÁS” KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYZŐ ORSZÁGOS EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

→ MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN. ←

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. Baross-tér 17.
II. emelet 19
Ahol előfizetések és hirdetések felvételnek.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TURTSÁNYI VILMOS.
Máv. fogalmazó.

A „Kitartás” egyesület alapszabályait a nmélt.
m. kir. belügyminiszterium 132.142.908. szám alatt
hagyta jóvá. V a.

Előfizetési ár egy évre 6 kor. Egyes szám ára 50 fill.

Értesítés.

Uj alapszabályaink jóváhagyást nyervén. értesiljük tagjainkat, hogy ez évi január hó 1-ével azokat életbeléptetjük és az egyes csoportok után járó tagdíjakat további értesítésig a következőkben állapítottuk meg:

az A) csoportba tartozó tagok havonta	5— K
a B) csoportba tartozó tagok havonta	3-80 K
a C) csoportba tartozó tagok havonta	3— K
a D) csoportba tartozó tagok havonta	2-40 K

fizetnek.

Az új alapszabályokat minden tagnak külön borítékban a tagsági igazolvánnyal együtt részint postán, részint a bizalmi férfiak útján a mai nappal elküldöttük. A f. é. július hó 1-e után történő esetekben a kedvezmények folyósítása az új alapszabályok szerint történik és ezzel az összes eddigi alapszabályok vagy kötvények érvényüket veszítik s azok helyébe az új alapszabályok határozmányai lépnek.

Az igazgatóság.

Egyesületi ügyek.

Tíz éve mult, hogy egyesületünk megkezdte működését. Azok a szűk keretek, melyekben mozogni kezdett akkor, egyre bővültek és ma azt mondhatjuk, hogy intézményünk működési körébe lehetőleg mindent felölelt, ami tagjainak gazdasági érdekeit előmozdítani alkalmas. Már pedig egyesületünk általános jellegénél fogva a tagok érdekeit sokkal nehezebb volt úgy összeválogatni, hogy egymással ellentétbe ne kerüljenek, vagy hogy egyesekre nézve ne váljanak értéktelenné azáltal, hogy ugyanily irányban más oldalról is történt már ily célú gondoskodás.

Nekünk ugyanis nemcsak azzal kellett számolnunk, hogy tagjaink között olyanok is találkoznak egymással, akik foglalkozásuknál fogva az életben szemben állanak, hanem számba kellett vennünk a tagjaink között fennálló társadalmi és politikai ellentéteket is, melyek nagyon is alkalmasak arra, hogy még a közélet-től teljesen elvont gazdasági törekvéseket is megbénítsák.

Mindkét irányban elértük céljainkat. Elértük pedig azért, mert csakis hivatá-

sunknak éltünk, illetve mindenkor azt a célzott tartottuk szem előtt, melyet közös megállapodással szabályainkban magunk elé tűztünk.

Célunk pedig az volt, hogy oly közös szükségletek kielégítésére törekedjünk, melyekről sehol gondoskodva nem volt, amelyek azonban fontos érdekét képezték mindazoknak, akik ezeknek a hiányoknak pótlására saját erejükkel képtelenek voltak.

Azt mindenki tudta, hogy eredményes munkát csak úgy végezhetünk, ha az élet összes ellentéteit ebben a törekvésünkben egyesületünkben kívül hagyjuk. És mert ezt lelkiismeretesen betartottuk, ennek köszönhető, hogy nálunk nem az egyéni törekvések, hanem mindenkor az eszme érvényesült.

Egyesületünk áldásos működése mindenütt érezhető, de sehol sem hallhatók nevek, melyekhez ez a működés kötve volna. Ez nem egyeseknek az érdeme, hanem mindazoké, akiknek részük van ebben a munkában.

E mellett mindenki szabadon mozog társadalmi törekvéseiben, szabadon érvényesíti politikai meggyőződését, mert ezeknek az irányítása nem tartozik a mi működésünk körébe. A mi egyedüli törekvésünk tagjainknak gazdasági függetlenítése, mert csak ez teszi lehetővé az egyének bármely irányban való érvényesülését. Egyesületi sajtónknak egyedüli hivatása a tagok gazdasági érdekeit képviselni és azokra a kérdésekre felelni, melyeket közérdekű ügyekben hozzánk intéznek. Ha egyes foglalkozási ágaknak ügyeit lapunk hasábjain tárgyaljuk, akkor ez csak az oda tartozó tagjaink felvilágosítására vagy tájékoztatására történik. Annál több időt és munkát szentelünk egyesületünk felvirágoztatására. Akik kezdettől fogva tagjaink, azok jól tudják, milyen nehéz körülmények közt indultunk meg és mennyi küzdelembe került jövő haladásunknak biztosítása. Mindezt csak úgy érthetjük el, hogy soha nem tértünk el azoktól az elvektől, melyekhez közös akarattal hozzászegtünk.

Ezért nincsenek nálunk érdekellentétek, mint más egyesületeknél, melyek épen arra alapítják fennállásukat, hogy még a hason foglalkozású egyéneket is egymástól elidegeníteni törekcszenek, nehogy közös

foglalkozásuk keretében barátság fejlődjék ki köztük, ami sokszor a vezetők egyéni érdekeivel ellenkezik, mint azt legutóbb tapasztalhattuk.

Nálunk ezen állítólág ellentétes érdekeket képviselő egyének a legjobb egyetértésben működnek a közös cél érdekében és még soha nem volt hallható, hogy ilyen okokból valaki nem akart volna tagjaink sorában maradni, vagy oda belépni. Az ilyen ellenvetések hangoztatása tehát nemcsak erkölcsstelen, hanem a legnagyobb ellentétben áll az egymáshoz kötött foglalkozási ágak érdekeivel, tehát magával a közérdekkel is; de káros mindazokra nézve is, akik kisebb értelmiségűknél fogva jóhiszeműleg ezeket a tanításokat magukba fogadhatják és ezáltal saját egyéni érdekeiket károsítják. Az egyesületi eszmének humanisztikus törekvései legtöbb esetben ott szenvednek hajótörést, ahol egy helytelenül megválasztott vezetőségnek hivatatlan érvényesüléséről van szó, melyet az érdekeltek mesterséges felizgatása által a szerepelni vágyók nagyszámúsága szokott ideig-óráig fentartani.

A legutóbb létrejött alapításoknak ez egy jellegzetes vonása. E téren a legnagyobb egyesületi tevékenységet a vasutasok fejtik ki. Itt azt mondhatnók, hogy nem is a szükség, hanem egyeseknek jövedelem utáni vágya a rugói ezeknek a létesítményeknek, mert még az ugyanazon szakmabeliek is új és új, jobb vagy rosszabb egyesületekbe tömörülnek ahelyett, hogy a már meglévő intézményeiket erősítsék. Az ebből időnként kipattanó botrányok azután nemcsak a célnak komolyságát veszélyeztetik, hanem magát az egyesületi eszmét járattják le. Ezek az alapítások nem is akarnak hiányt pótló intézmények lenni, hanem humanisztikus tevékenység mezébe öltöztetett jövedelmi források, melyek épen ezért egész tevékenységüket más jól működő intézmények megbontására irányítják.

Ilyen törekvésekkel a mi egyesületünket is bolygatni megkísérelték, de ez a kísérlet nemcsak a legnagyobb kudarczczal végződött, mert nemcsak lehetetlenné tettük ezt az új alapítást, hanem ellenkezőleg, tagjaink számát is tetemesen szaporította, ami részben szervezetünk jóságának, részben pedig annak köszönhető, hogy egyesületünk kedvezményei sokkal

A fűtők gyűléséről.

A fűtők és vontatási munkások Otthonának ügye ma is azon a ponton áll, a melyiken három év előtt állott.

A múlt hó 15-én megtartott gyűlés sem volt képes arra, hogy alóra váltsa azokat a reményeket, melyeket a fűtők hozzája fűttek, mert néhány nagyhangú de csekély értelmiségű emberen kívül még a felsőbbség képviselője sem tudott szóhoz jutni.

Az érthető, hogy Nagy Lajos, a zászlós és örökös elnökjelölt, nincs meglepődve Pákozdy elnökkel, mert miatta nem lehet elnök.

Az is érthető, hogy Herczeg megtisztelte a felsőbbséget és a gyűlést jelenlétével — habár ezt a kétes értékű kitüntetéset egyik sem óhajtotta tőle — mert neki mint értesítőnek máskülönbén semmi köze a fűtökhöz és a vontatási munkásokhoz és szabály szerint nem is lehetne tagja az Otthonnak, annál kevésbé ügyvezető elnöke.

Valószínű még az is, hogy Vörös Mihály gondnokot csak a pénztárnok jelenléte hozta dühbe, a kinek ajtaján hiába dörömbölt 20 korona alkotmányos előlegért, mikor egy alkalommal az Otthon érdekében éjjeli kirándulást tartott.

Ez az ugynevezett ellenzék — összesen nyolczan voltak — a legszelesebb mederben visszaélt a szólásszabadság jogával és még akkor sem korlátozta őket senki, mikor Nagy Lajos a másutt elfoglalt ügyvezetőt — a kinek különben hiva — feltételes kirugással megtisztelte.

Röviden összefoglalva ilyen magas színvonalu vitában nyilvánult meg ezeknek az embereknek a rátermettségük azokra az állásokra, melyekre állítólag a közbizalom hiva meg őket.

A jó vidékiek tágra nyílt szemekkel, elképedve hallgatták az elhangzott kifakadásokat a nélkül, hogy megértették volna, mi czelja van mindennek.

Magától értetődik, hogy az Otthon elnökét sem akarták meghallgatni, nem még azt a többi negyven embert, a kik egyetértést akarták létrehozni a fűtők táborában. De nem is juthattak addig, hogy az Otthon működésének szükségét és módzatait megvitassák, itt csak arról volt szó, hogy ki képes nagyobb zajt csapni. Ebben Nagy és társai voltak a győztesek.

Hangulatkeltés czéljából a szocialistákkal való paktálás sötét bünéről is le akarták rántani a leplet, mire azonban a megvádolt kartársak állítólag meg nem történt fiúmei és zagrabi utazásokkal és a fűtőházi főnökök fegnyítésére készült kérvénnyel tromfoltak vissza. Ezt az épületes vitát azonban, hála az az ellenzék fegyelmezett zsbongásának, csak kevesen hallották, tehát bohrány nélkül végződött.

Ha valami széppel dicsekedhetik ez a gyűlés, akkor az csak az iglői kartársak értelmes, józan beszéde volt, a kik az értelmiségnek hasonlíthatlanul magasabb színvonalán állottak, mint az a lármas had, mely vezető szerepet akar magának kieroszakolni. Az iglőiak jelét adták annak, hogy a hol kartási összehangolástól van szó, ott a példaadás dicsősége őket illeti meg.

Semmiesetre sem kedvezők azok a benyomások, melyekkel otthonukba távoztak, hogy kartársaiknak kiküldetésükről beszámoljanak.

Miután az ellenzék annyira kizajongta magát, hogy tüdejük megtagadta a további szolgálatot, a beállott csendben meg lehetett magyarázni a jelenlevőknek azt is, hogy miért volna helyes a terheknek megosztása egy

hasonló czélú intézettel, melynek sok fűtő tagja van és hozzá megfelelő anyagi képessége is.

Azt is megértette mindenki, hogy úgy a sajtó valamint az irodai alkalmazottak közönsége nagy megtakarítást jelent, kivált egy kezdő intézménynél, mely csak nagyon korlátolt anyagi erők felett rendelkezik. De mikor arról esett szó, hogy a sok tiszteletbeli tisztviselő ne kapjon fizetést, mert az Otthon ezt a terhet nem bírja, a legnagyobb méltatlankodás vett erőt rajtuk. A békeség kedvéért ugyan — ha már kell — szívesen lemondanak minden munkáról, de az érte járó fizetésről senki sem hajlandó lemondani.

Az ügyvezető elnöknek ugyan nem ment a fejébe, hogy a Kitartás miért segíti csak ma a fűtöket és miért nem tette ezt már három év előtt. Ennek azonban egyszerű magyarázata az, hogy Herczeg akkor még nem volt ügyvezető elnök, hanem csak értesítő, tehát a Kitartás fűtő tagjainak nem volt okuk segítséget kérni. Nagy Lajos sem bolygatta volna ezt a kérdést, ha tagjaink kenyér helyett zászlószegeket ennének, mert akkor vettünk volna néhányat, hogy az ő jóindulatát idejekorán kiérdemeljük.

Más érdemleges ellenvetést nem hallottunk az általunk felvetett személyi kérdések azon megoldása ellen, hogy ezeket az embereket a fűtők ugyanazzal a végkielégítéssel tiszteljük meg, melyet Nagy Lajos az ügyvezetőnek helyezett kilátásba.

Valaki azt is felhozta, hogy a Kitartással tervezett együttműködés esetén érdekellentétek keletkeznének a mozdonyvezetők és a fűtők között.

Tíz évi tapasztalat az ellenkezőjét bizonyítja. Soha sem volt rá eset, hogy mert tagjai az intézetnek, ellentétbe kerültek volna egymással. Ellenkezőleg ez a kapocs megszilárdította köztük az egyetértést és a szolgálati viszonyok kellő tiszteletben tartása mellett a kartársi köteleket is szorosabbra fűzte. A Kitartásban képviselt különféle foglalkozási ágak egyike sem emelt még ilyen panaszt, hogy érdekei rovására mások bármily előnyben részesülnének, tehát ily értelmű megfojtásról nem lehet szó.

Érdeke azonban, hogy tagjainak külön intézményei — tehát a fűtők Otthona is — felvirágozzanak és ezt a tagok kívánságára köteles is elősegíteni.

Az ebből kiinduló további érvelés a működés előfeltételének, a helyiségnek a kérdését, sem tudta megoldani, mert még azt is egyesek a saját egyeni kényelmük, vagy hatalmi érdekeik szempontjából — az elnökkel szemben, a ki erre egyedül jogosult — a maguk részére nem találták alkalmasnak és inkább megakasztják továbbra is az intézmény működését, mintsem önző álláspontjukat a közös érdeknek alárendelnék.

Ha tehát ezek után a gyűlésen elhangzottakat összegezzük, akkor arra a következtetésre jutunk, hogy a fűtők Otthona működésének az akadálya nem az, a mit itt felhoztak, hanem az értelmi vezetésnek teljes hiánya, a feltalokodott vezetőknek tekintélyt nem tűrő korlátoltsága, mely veszekedni ugyan kitűnően tud, de teremteni akkor sem lesz képes, ha a fűtők összes vagyonukat rájuk áldozzák.

Azt is meg kell mondanunk, hogy a gyűlés végét lelkes áldomás követte, melyen mindenki azzal dicsekedett, a miért mások szegyenkezni szoktak.

Arról azonban nem beszélt senki, hogy a fűtők Otthona azon a napon ismét milyen messze esett a megvalósulástól.

A fűtők Otthonának kiadásairól.

Ma tisztában vagyunk azzal, hogy az ugynevezett »szövetségek« semmiféle erőt nem képviselnek ott, a hol azoknak a felügyelete a munkaadó jogkörébe tartozik.

Ehhez magyarázatokat fűzni felesleges, mert e téren gazdag tapasztalatok állanak rendelkezésre. Volt azonban idő, a mikor ezektől a szövetségektől várták az emberek a megváltásukat. Szentül meg voltak győződve róla, hogy a legképtelenebb kívánságokat is képesek megvalósítani.

Ezt a hitet még inkább megerősítette az, hogy a szövetségek azt a látszatot keltezték, mintha a hatalommal szemben hatalmas eszközökkel tényleg rendelkeznenek is.

Ezen hitből kiindulva tódultak az emberek a különféle szövetségekbe, illetve igyekeztek új szövetségeket alkotni, hogy ezek útján munkaadóikkal bizonyos előnyök vagy sérelmek felett alkuba bocsátkozzanak, esetleg azoknak teljesítése czéljából rájuk kényszerít gyakoroljanak.

Nem kell mondani, hogy ezek a törekvések nem vezettek czélhoz.

Ilyen okból indult meg a vasuti mozdonyfűtők és vontatási munkások mozgalma is.

Ők is szövetséget akartak alakítani sérelmeik orvosolása czéljából.

A mozgalom története eléggé ismeretes, tehát mellőzzük annak ismertetését, de megjegyezzük, hogy ez volt az egyedüli testület, mely tisztán gazdasági érdekeket képviselt. Az ő törekvésük tisztán a túlterhes közpályát könnyítésére, és a javadalmazás javítására irányult. Tervezetükbe azonban humanisztikus czélokat is befoglaltak, ami a felsőbbséget arra indította, hogy bár a szövetséget nem engedélyezte, egyesülési joguknak semmiféle akadályokat nem gördített útjába. Hogy mi módon születtek meg ezek az alapszabályok, és hogy elfogadtatásuknál milyen szerepet játszott az a bizonyos a fűtők megtevesztését czélzó közlemény, mely szerint jogaik ugyanazok, mint bármely más szövetségé, azt egy más alkalommal fogjuk elmondani, most csak azokra a hibákra akarunk rámutatni, melyek lehetetlenné teszik az egyesületnek működését.

Tudvalevő dolog, hogy a fűtők és vontatási munkások keresete oly csekély, hogy abból a legfontosabb szükségletek kielégítésén kívül alig telik többre. Ennek arányában vannak megszabva az egyesületi tagdíjak is.

A havi járulékok egy koronában vannak megállapítva.

Ha csak egyszerű életbiztosítási alapon vizsgáljuk az érte járó kedvezményeket, akkor a nagyobb kockázat beszámításával is, arra a tapasztalatra jutunk, hogy a nyújtott kedvezmények még akkor is kétszerte kisebbek mint, a milyeneket nyújtani lehetne. Egyesületi alapot véve számításba, még kedvezőtlenebb arány mutatkozik. Ez maga azt a látszatot kelti, hogy vagy a hozzá szükséges szakértelem hiányzott, vagy pedig más czélokat kell a feles pénznek szolgálnia. Ez utóbbit meg is találjuk az alapszabályokban. Ennek a majdnem értéktelennek mondható egyesületnek olyan terhei vannak, melyeket hasonczélú nagy intézetek sem viselnek. Ugyanis az érdemleges munkát végezni nem tudó, de fizetett tisztviselőknek oly nagy a száma, hogy ez maga a befolyó összegnek jelentékeny részét felemészti és a szükséges tartalékozást lehetetlenné teszi. Ezenkívül azonban nyitva hagyja az alapszabály még azt a lehetőséget is, hogy a fizetett tisztviselőkn kívül más fizetett alkalmazottak is felvehetőek. Nyilván azért, hogy azoknak a munkájukat végezzék, akik bár fizetést huznak, de elfog-

laltságuknál fogva vagy más okból dolgozni nem tudnak, vagy nem képesek.

Ennek az észszerűtlen intézkedésnek az okát az tudná legjobban megmondani, aki az alapszabályokat készítette; nézetünk azonban az, hogy itt egy fizetett pártól van szó, mely valakinek hatalmi szempontból szükséges, nehogy az alapítók idő előtt elessenek a számitásba vett mellékjövdelemtől.

Nem akaruk most rámutatni azokra az aránytalanságokra, melyek ezen fizetések között a teljesíthető munkával szemben fennállanak, de ennek alapján hü képet adunk az alábbiakban arról, hogy a befolyt pénzek mi célra költettek el.

A mozgalom megkezdésekor, 1906-ban befolyt összesen 540 kor. 98 fillér. Ebből nyomtatványokra 278 korona esett, míg a többi fizetésekre ment rá.

1907-ben 742 kor. 63 fillér jött be, ami szintén napidíjakra és más céltalan kiadásokra fogyott el.

Az 1908/9. évi bevételek 7073 kor. 54 fillért tesznek ki.

Ha már most a mozgalom megkezdésétől a mai napig összegezzük a kiadásokat, akkor azok következőképen oszlanak meg:

Fizetések	4000.60 K
Nyomda	2277.20 „
Portó	450.55 „
Különféle	230.87 „
Ismeretlen	115.81 „
Segélyek	55.— „
Készpénz	1227.12 „
összesen:	8357.15 K

Ebben az összegben befoglaltatik az a 2500 korona, amit a felsőbbség az egyesületnek ajándékozott és a melyből felvétele után azonnal 1370 koronát fizeték felvették a tisztviselők, daczára annak, hogy az Otthonnak ma sincs hivatalos helyisége sem berendezése. Nem tudható, hogy mivel tudják az érdekeltek ezeket a túlnagy kiadásokat indokolni, mikor a tulajdonképeni célra a **segélyezésre nem jutott több 55 koronánál!**

Ehhez a gazdálkodáshoz nem akarunk ez alkalommal semmiféle megjegyzéseket fűzni, mert hisz a fütők maguk sem voltak kíváncsiak, hogy a vezetőség mire költötte az ő pénzüket.

Azt azonban a fentiekből mindenki megértheti most már, hogy miért léptünk mi közbe, akik kötelesek vagyunk saját tagjainknak érdekeit képviselni és megóvni.

Midőn pedig mi ezt tettük, akkor is csak odáig mentünk, hogy a személyi kérdések érintése nélkül anyagi támogatást nyújtottunk, hogy az Otthon végre valahára megkezdhesse működését.

Azok, akik ez ellen kézzel-lábbal kapaszkodnak, nem az Otthont, hanem a maguk érdekeit féltik, mert jól tudják, hogy a mi közreműködésünk esetén oly igények kielégítéséről szó sem eshetik, melyek az egyesület humanisztikus céljaival ellenkeznek. Nem hihető, hogy a fütők bármelyikének is fájna, hogy befizetett pénzéért többet kaphat, mint amit most ígérnek neki, és hogy az ő pénzüket fizetés czimén nem másoknak osztogatják, akik érte nem tudnak dolgozni, hanem családjaik felsegélyezésére félreteszik.

Erről van itt csak szó, nem másról. Ami többet belemagyaráznak a mi közbelépésünkbe, az hangzatos szavakkal való megtévesztés,

melynek valódi célja a feltett jövdelemnek bármí áron való megmentése.

Annak mindenki csak örülhet, hogy költségek megtakarítása céljából egy hason czélú intézmény az Otthon mellé áll, mert a fütőknek nem ígéretek, memorandumok és gyűlések keltenek, hanem segítség mindenütt, a hol saját erejükben arra egyesek képtelenek.

Megjegyzések a máv. szolgálati és illetmény szabályzatnak a fegyelmi eljárásról szóló fejezetéhez.

Irta: Dr. Katscher Róbert.

I.

49. §. A szolgálatról való felfüggesztés.

Ha végigolvassuk a szolgálati és illetmény szabályzatnak a fegyelmi eljárásról szóló V. fejezetét, akkor első olvasásra már is észleljük, hogy benne a liberális szellem nem tud magának kellő helyet foglalni, mert a korábban érvényben volt fegyelmi szabályzatnak reakciós szellemű intézkedéseivel kellett előbb megküzdnie. Szinte meglátszik rajta, hogy a felsőbb intéző körök, amelyek azt alkották, csökönyösen ragaszkodva a régi fegyelmi szabályzat reakciós szelleméhez, csak azért engedtek helyet a korábbival összehasonlítva benne feltétlenül megnyilvánuló liberálisabb és humanusabb szellemnek, mert a változott idők nyomása alatt ez elől ki nem térhettek.

Hála a fegyelmi eljárás szerint alakított I-foku, különösen azonban a II-foku bíróság magas színvonalon álló, a humanizmus és liberalizmustól áthatott bíraskodásának, mert ha a bíróságok a fegyelmi eljárás szakaszait nem kezelnék ily liberális szellemben, akkor a vasutasok az ilyként szabályozott fegyelmi eljárással nem igen sokat nyertek volna.

Hogy csak egy példát említsünk annak illusztrálására, hogy a liberálisabb szellem mily kis tért tudott magának hódítani, felemlítjük a szolgálati és illetmény szabályzat 45. §-át, mely a fegyelmi vétségeket és annak 46. §-át, mely a szolgálatból való elbocsátás eseteit sorolja fel és e két §-beli intézkedésből megállapíthatjuk, hogy a vasutas bármely fegyelmi vétség fennforgása esetén a szolgálatból elbocsátható.

Reméljük azonban, hogy a jelenleg érvényben levő fegyelmi eljárás csak átmeneti jellegű és hogy a gyakorlati alkalmazásában mutatkozó hiányok és hibák indítani fogják a felsőbb köröket rövid időn belül a fegyelmi eljárásnak megfelelő módon való átalakítására, illetve módosítására.

Addig is azonban, amíg egy, a modern követelményeknek megfelelő humanus és teljesen liberális szellemű fegyelmi szabályzatot fognak a vasutasok kapni, a jelenlegi fegyelmi eljárás szerint eljáró hatóságok és közegek volnának hivatva a fegyelmi eljárás reakciós intézkedéseit liberális felfogással és kezeléssel enyhíteni.

Mint fentebb már említettük, a fegyelmi bíróságok a liberális szellem kellő magaslátán állanak, de nem mondhatjuk ugyanezt a fegyelmi eljárás elrendelésére jogosult felsőbbsegről.

Tapasztaljuk ugyanis, hogy ott, ahol az érvényben levő fegyelmi eljárás a felsőbbségnek biztosít intézkedési jogot, ott a felsőbbség az intézkedésnek legenyhébb és legszigorubb véglete közül rendszerint az utóbbit választja és alkalmazza.

Rá fogunk térni a felsőbbségnek rendelkezési fölötti bírálatra további czikkeinkben, e helyütt csupán a szolgálatról való felfüggesztés tekintetében tapasztalatainkat fogjuk rekapitulálni.

A szolgálati és illetmény szabályzat 49. §-a szerint a felsőbbség a fegyelmi eljárás elrendelésével egyidejűleg az alkalmazottat a szolgálatról felfüggesztheti, ha az illetőnek a szolgálatból való haladéktalan eltávolítását a forgalom biztonsága, vagy más szolgálati érdek megköveteli.

Ez nem imperatív rendelkezés, az alkalmazott nem feltétlen felfüggesztendő, hanem a felsőbbségnek discretionarijus joga, hogy az alkalmazottat felfüggeszse-e vagy sem.

És mégis mit tapasztalunk?

Azt, hogy a felsőbbségek a felfüggesztést rendszerint alkalmazzák és csak ott tekintenek el ettől, ahol a fegyelmileg terhelt egyénnek a felfüggesztés folytán szükségessé váló helyettesítése vagy személyi nehézségekbe ütközik, vagy pedig ahol a helyettesítés a vasutintézetnek anyagi megterhelésével jár.

Volt például arra eset, hogy egy állomás-felügyelő, aki az I-foku fegyelmi bíróság által a szolgálatból már el volt bocsátva, nem függesztett fel a felsőbbség, mert valószínűleg a helyette szolgálattételre kirendelendő közegnek napidíjak jártak volna, vagy például egy rendes fegyelmi büntetésekkel többszörösen büntetett váltóórt, akinek gondatlansága folytán egy beláthatatlan következményű karamból következett volna be és csak a véletlennek volt köszönhető, hogy a karamból meg nem történt, szintén nem függesztett fel a felsőbbség, mert úgy látszik a váltóórnek helyettesítése személyi nehézségekbe ütközött.

Kiemeljük e két példát, mert mindkét esetben a forgalom biztosítása a felfüggesztést indokolta tette volna.

Míg másrészt voltak esetek, a hol az ittasság miatt fegyelmileg terhelt egyént, akit a fegyelmi bíróság az ittasság meg nem állapítására miatt felmentett, s a kiről megállapították, hogy ittasság vagy itálnak szolgálatban való élvezete, vagy egyéb ebbe vágó vétség 20 éves szolgálat alatt soha elő nem fordult, a felsőbbség felfüggesztette és a fegyelmi eljárás jogerős lefolytatásáig a felfüggesztést mindvégig fenn tartotta.

Nézetem szerint az ittas alkalmazott a forgalom biztonságát addig, a mig ittas, tényleg veszélyezteteti, de mihelyt mómorát kialudta, akkor épen bűnének expialása céljából is szolgálatát fokozottabb gondossággal fogja el látni, ilyen esetben tehát a felfüggesztésnek a fegyelmi eljárás jogerős lefolytatásáig való fentartása a legkevésbé sem indokolt.

Számos példát tudnánk még a felfüggesztést indokolatlan voltának kimutatására felhozni, de célunk csupán az, hogy miután a felfüggesztés az illetmény bizonyos mértékbeni beszüntetésétől eltekintve még egyéb helyrehozhatatlan károkat is okoz az alkalmazottnak és miután ezek szerint a nagy családdal bíró, kis fizetéses és szolgálat közben kilométer- és órapénzekben részesülő szegény alkalmazottat különösen sújtja, a felsőbbséget meggyőzzük, hogy a felfüggesztést lehetőleg minél ritkábban és csak a legindokoltabb esetekben vegye alkalmazásba és reméljük, hogy a fenti példákkal kitűzött célunknak eleget tettünk.

(Folytatjuk.)

A szesz.

Ha valakit, úgy a vasuti embert érdeklí ez a kérdés közelről. Kiváltképen azt, a ki kint dolgozik, kint utazik a végrehajtó szolgálatnál, állomásokon és vonalakon. És nem hisszük, hogy volna közöttük csak egy is, aki nem látta, aki nem tapasztalta volna a szesz italok végzetes kihatását a szolgálatra magára, az emberek biztonságára és épségére.

Azt mondják, hogy a vasutaknak van egy rémjük, amelyiktől nem tudnak, nem bírnak szabadulni semmi áron. Ez a rém: **a vasuti balesetek**. Amelyek ellen nem véd meg sem a legtökéletesebb berendezés, sem a legkifejlettebb figyelem. Nem védhet meg pedig, mert az anyag gyöngé, az ember gyarló.

Hát a tapasztalt, öreg vasutas erre azt mondja, hogy: Igen bizony, a dolog tényleg úgy áll. Az anyag csak anyag marad és törekeny. Az ember pedig gyarló és gyöngé, ha még annyira kötelességtudó és fegyelmezett is. Hanem van ott egy harmadik tényező, amelyet szintén nem szabad kicsinyelni. Annyi bajt, veszedelmet és szerencsétlenséget, minél ez egymagában véve, még senki és semmi a vasutaknál nem okozott. Ezen a réven ezt a harmadik tényezőt bátran kinevezhetnők a vasuti balesetek adjutánsának.

Ez az adjutáns pedig nem más, mint **a szesz**.

Jelentkezzék az ő hatása akár pálnkában, akár borban: ott, ahol ez a vasuti szolgálat teljesítése közben történik, rendszerint végzetes hatása szokott lenni, embereket gyilkol, állatokat öl, vagyont pusztít; kiveszi a kenyeret a család szájából, bánatba, fájdalomba dönt hitveseket, s a ma még életvidor gyermekesereg holnap már mint apátlan árvák szálmalmas csoportja siránkozik a hideg koporsó körül.

Az a bor, az a pálnka! De sok, de végtelenül sok bajt is okozott az már a vasuti vonalak mentén! Mennyi tengernyi vér, mennyi tengernyi könyv folyt már miatta, amióta az első vasutat megépítették! És hiába. Hiába az átkok visszhangja, hiába a kiömlött sok vér nyoma, hiába a még folyton omló könyvek: az emberek nem okulnak. Nap-nap után akad közöttük olyan, aki a bort, a pálnkát előbbre valónak tartja, mint a lelke üdvösségét. Aki, ha szesz italát lát, megfedkeznek hivataláról, szolgálati esküjéről, kenyeréről, jövőjéről, családjáról; megfedkeznek a felelősségről, embertársainak életéről és vagyonáról, megfedkeznek mindenről, még magáról is. És reszkető kézzel nyul a butykos után, lázas szemmel méregeti annak tartalmát és pokoli kéjjel önti magába az ördögi italt. Nem érez ilyenkor egyebet, mint a kejes tűznek csiklandozását a torkában, nem hall egyebet, mint a butykos kotyogását és nem lát egyebet, mint — az eget teli bögőhegedüvel. Az egyik korty megkivánja a másikat, az egyik pohár a másikat; és minél jobban szaporodnak odabent, annál kiáltóbb a kívánságuk, mind több és több ital után. Hogy azután behálózzák áldozatuknak esztét és érzését, elnyomják a józan észnek, a lelkiismeretnek szavát, hogy hatalmukba kerítsék az akarataknak forrását és hogy mindezek betelével

állattá alacsonyítsák le ezt az ő áldozatukat; ezt az embert, aki őket annyira szereti.

A vasuti balesetek statisztikája a megmondhatója, hogy mindazon emberelgázolások és embersérülések, amelyek a vasuti vonalak mentén évről-évre rengeteg számban előfordulnak, legalább is felerészben a bornak vagy pálnkának köszönhetik keletkezésüket. És ez a statisztika a megmondhatója annak is, hogy hány horzsolás, kisiklás, meg egyéb efajta baleset történik hasonló okokból. Annak meg már a vasutasok maguk a megmondhatója, hogy hány ilyen és ebből az okból keletkezben lévő balesetet sikerül a józanoknak elhárítaniok.

Hogy a szesz italok ily nagy szerepet visznek a vasuti szolgálatban, ezt korántsem szabad azonban magának a vasutas társadalomnak terhére róni. Ezért nem mindig a vasutas felelős. Mert a vasuti szolgálat természeté már magában véve is sok olyan dolgot tesz kívánatosá vagy szükségessé, amely dolgok a laikus ember előtt legalább is visszatetszők. Így áll a dolog a vasutasok szeszfogyasztásával is.

A t. cz. publikumnak az a része, amelyik csak a külszin után itél, s a vasuti szolgálatról csak annyit tud, hogy a vasutasok mind részeges fráterek (s erről annyira meg van győződve, hogy meg is esküdne rá) — a publikumnak ez a része tehát halvány sejtéssel sem bír azokról a helyzetekről, amikor a szesz ital **mérsékelt** élvezete valóságos szükségletet képez a külső szolgálat embereire nézve, sőt hasznára válik magának a szolgálatnak is. Ezek a helyzetek pedig elsősorban azok a zimankós téli napok, de még inkább éjszakák, amidőn a vonatkiserő napokon át nem jut meleg hajlékba, amikor a pályafentartási alkalmazott egész nap, esetleg egész éjjel künn ácsorog a vonalon, a hófúvásos helyeken; amidőn a mozdony-személyzetnek a csontjait hasogatja a fagyos északi szél; amidőn a kocsi-rendező gémberegett ujjai félve nyulnak a csavarkapocs jégheideg vasához, mert attól kell tartania szegénynek, hogy a vas odaragad a kezéhez és a bőrt szedi le róla. Aki nem kóstolta végig ezeket a napokat, aki nem érezte még, miként kezd ereiben fagyni a vér, gerincében az agyvelő; aki nem küzködött a metsző szelek, vad viharok és hófúvások borzalmaival hosszú órákon, egész napokon át, messze minden emberlakta helytől és messze minden meleg tanyától: az nem fogja megérteni, miért kell a vasuti embernek a szesz ital. Az még kevésbé fogja megérteni azt, hogy gyakran csak ez a szesz tartja meg a lelket az emberekben, sőt csak ennek köszönhető, hogy az emberek éberek és a szolgálat fennakadás nélkül megy. **Természetesen csak akkor, ha ez a szeszfogyasztás nem haladja meg a szükségesnek és mérsékletesnek határait és nem csap át a másik szélsőségre.**

Megmondottuk őszintén, hogy mi a véleményünk ebben a kérdésben. Azt hisszük, hogy ez oly fontos kérdés, hogy ennek tárgyalásában sokkal helyesebb a teljes őszinteség, mint egy bizonyos álszemérem, amely takargatni igyekeznék a meglévő bajokat. Őszinték igyekeztünk

abban is lenni, hogy nem állunk be azok táborába, akik ájtatos szemforgatással vizet prédikálnak. Nem! Mi a szeszfogyasztás teljes kiküszöbölését a mai viszonyok mellett nem tartjuk okvetlenül elérendő célunk, mert hisz erről legalább is sokat lehetne vitatkozni, hanem igenis **különbséget teszünk mérsékelt szeszfogyasztás és iszákosság között.**

Vannak tehát körülmények, amikor a szesz élvezete szolgálat alkalmával is indokolt, ámde jól meg kell válogatni ezeket az alkalmakat. S ilyenkor senki se nyuljon a borhoz vagy pálnkához, a bor vagy a pálnka kedvéért, hanem tekintse úgy, mint egy szükséges eszközt s csak annyit használjon fel belőle, amennyi kikerülhetetlenül szükséges. Soha többet ne igyék ilyenkor, mint amennyi a test felmelegítésére éppen kell. **Jaj annak, aki ezen a határon tulmegy, az hovatovább rabszolgája lesz az italnak.**

Az ilyen alkalmazottal előbb-utóbb megtörténik, hogy szolgálat közben is megfedkeznek magáról s utoléri őt a súlyos büntetés, amelyet a pragmatika az ittasságra kiszab. Ez már azután a vég, addig még számtalan kisebb-nagyobb családi és szolgálati bajon megy az ilyen ember keresztül, míg az ital végre egészen kitöri a nyakát.

A kartársaknak maguknak kell tehát ügyelniök, hogy ne kerüljön az ilyen ember a vesztőpadra. Figyelmeztetni kell az ilyen, hogy mértéket tartson az ivásban és szabad idejét ne a korcsmában, hanem családjá körében, pihenve töltsse el. Figyelmeztetni kell, hogy az iszákos vasutas:

1. Szájától vonja el, amit a korcsmába hord.
2. Egészségét aláássa a tulságos szesz-fogyasztással.
3. Nélkülözni kényteleníti családját és ezzel feldulja a családi békét.
4. Nem jut hozzá, hogy öreg napjaira magának és családjának valamit megtakarítson.
5. Szégyent hoz ittasságával saját hírnevére és a kartársakat is rossz hírbe keveri.
6. Szolgálat közben czivakodásra és botrányokra is okot ad.
7. Ezzel magának egy csomó büntetést szerez, ami szintén csak keresetét rövidíti.
8. Saját és a rábizott utasok életét és testi épségét veszélyezteti.
9. Idő előtt megrokkann s szolgálatra képtelenné válik, de
10. **minden pillanatban fenyegeti őt a legnagyobb veszély, hogy t. i. ittassága miatt a szolgálatból elbocsáttatván kenyerét veszti s ezzel magát és családját nyomorba dönti.**

Hassunk oda szép szóval, jó példával, ha kell korholással is, hogy az ilyen embereket erről a nagy bűnről leszoktassuk s őket a józan életnek megmentésük. A kartársi szeretetnek hozunk ezzel egy kis áldozatot, az illetőknek, önmagunknak és az intézetnek pedig nagy szolgálatot teljesítünk.

Fegyelem a vasuti szolgálatban.

Tíz esztendeje mult, hogy elkerültem a külső vasuti szolgálattól. Azóta alig volt alkalmam, hogy ezt a szolgálatot megfigyeljem, annak embereivel közvetlenül érintkezzem.

Most ismét visszajutottam oda. És — nem találtam reá, nem találok reá a vasuti szolgálatra . . .

Mik történtek időközben, hogyan történt, nem tudnám egész bizonyossággal megmondani. Csak sejtem ennek a változásnak okait. Hanem hogy ez a változás egyes dolgokban igazán megdöbbentő, azt lehetetlen elvitatni.

Igy az első, amit látnom és tapasztalnom kell, az ugynevezett vasfegyelem furcsa állapota; amely fegyelem állítólag annyira szükséges a vasuti szolgálatnál, hogy nélküle ez a szolgálat el sem képzelhető.

Nohát kérem, ez már sem nem vas, sem nem fegyelem, sem nem szolgálat. Ez valami meghatározhatatlan, valami kimondhatatlan állapot, amelynek láttára az ember, a régi tapasztalt vasuti ember ijedten megáll; lelkét fájdalom tölti el és szomorúan kérdi magától is, másoktól is, hogy érdemes-e vajjon ebben a környezetben tovább is dolgozni, fáradni mindazért, ami a közjó hasznára s a vasut becsületesre szolgál?

A magyar ember különben sem volt soha nagy barátja a fegyelemnek. Legyünk őszinték, a kötelességtudásnak sem. A vele született uri tempókkal ilyen dolgok nem igen férnek össze. Az ember azonban azt hinné, hogy a kor-szellem haladásával, a megélhetési viszonyok nehezebbé válásával a mi ősi tulajdonságaink is veszítenek nem nagyon dicséretes sajátoságaikból és jobban hajolnak majd a minden-

napi, a modern élet követelményei felé. Ha valahol, hát a végtelenül komoly vasuti szolgálatban kellene ennek érvényesülnie és érezhetővé válnia. Így is volt egy darabig. Akkor, amikor a hazánkban épült vasutak kezdtek magyar jelleget felvenni s a magyar fiuknak mind nagyobb tömegeit a maguk szolgálatába állítani. Szép fejlődésnek indult minden: kötelességtudás, fegyelem, szolgálat. Csak az anyagi maradtak el — sajnos — mindig egy-egy löféjjel. Ennek sem maradtak el a szomorú következményei. De az anyagiak miatt lappangó elégtelenség — a sztrájk kitöréséig — soha sem produkált olyan állapotokat, mint amilyenek ma léteznek, az anyagiaknak lényeges megjavítása után. Az alkalmazottak tulnyomó nagy többsége nem tisztelti feljebbvalóit, nem becsüli meg saját kartársait, nem törődik intézetének érdekeivel, ami a köz érdeke is, és tisztára úgy viselkedik, mintha kenyéradó gazdája lenne az ő legnagyobb ellensége, akinek javát dehogy is érdemes szolgálni. Egyszóval oda-jutottunk, hogy ma holnap mindenki nyugodtan fejükhöz vághatja, hogy olyanok vagyunk, mint a rossz cselédek.

Kötelességtudás? Honnan vegyük kérem? Velünk nem született, belénk nem neveltek. Magunk erőlködünk vele, mikor nélküle is meg lehet élni? Ócska dolog az, kérem, abból az időből való, amikor holmi vaskalapos bácsik lelkiismeretről, élet- és vagyonbiztonságról álmodoztak a forgalmi iroda tavoróasztala mellett és az örökös ellenőrzéssel, vigyázással, intellekkel agyonszekálták a szegény alkalmazottakat.

Fegyelem? Hát ezt ugyan hol tanultuk volna? Otthon nincs szokásban, az iskola padjain legfeljebb a tanító nádpálczájaig vagy a

tanár urak noteszkönyveig terjed s azzal vége. Idekint a vasuti szolgálatnál pedig azt látjuk, hogy szót fogadni csak akkor muszáj, ha jól esik az embernek. Ha nem esik jól, össze-szamarazzuk, összemarházzuk egymást, egy kicsit talán a zászlónyéllel is megtiszteljük az egymás kobakját — és azzal megint rendben van a dolog. Nem dült össze miatta a világ — legalább eddig még nem.

Utasítások, szabályok, rendeletek? Hiszen tetszik tudni, hogy a magyar ember a törvényt csak úgy szereti, ha nem kell betartania. Miért legyen kivétel ebben a vasut, ahol a sok utasítást, miegyebet csak azért firkálják össze és adják ki, hogy mindig lehessen bűnbakot fogni velük?

A vasutintézet, a közönség, az ország érdeke? Ezek annyira ócska, elcsépezt frázisok, hogy egy a modern kor szellemében nevelgett vasutas csak gunyos mosolygással gondolhat rájuk. Mert ez már a szociális problémák keretébe tartozik, amikhez az imént említett vaskalapos vén bácsik (majd egyebet mondtam) de egy mákszemnyit nem értenek. Az első vagyok én; az első az én érdekem. Azután, ha az kedvem szerint ki van elgítve, majd kegyesen gondolkozom róla, hogy az ugynevezett intézeti, köz- és a fránya tudja még milyen érdekekkel is törődjem-e? . . .

Hát így állunk; kedves felebarátim, az én öreg, tapasztalt szememmel nézve a dolgokat. Pedig ez a szem nem elfogult, nem hályogos, hanem néha mintha egy kis könyfátyol húzódna eléje, láttára annak a retentő rombolásnak, ami itt egy évtized alatt végbement.

És amiről mi e lap hasábjain még többször fogunk diskurálni egymással.

Biztosítási furesaságok.

Ismerteti: Berényi Imre.

Hogy mi minden ellen lehet már manapság biztosítani, arra nézve érdekes dolgokat olvassunk amerikai és angol szaklapokban.

Igy p. o. az Egyesült Államokban minden leány biztosíthatja magát arra az esetre, ha — pártában marad. Impulzust erre a biztosításra az a körülmény adott, hogy — tapasztalat szerint — Amerika egyes vidékein a leányok igen nehezen, vagy pedig egyáltalán nem mennek férjhez. A fizetendő biztosítási díj esetről-esetre határozzatik meg a társaság által és aszerint igazodik, hogy a szóban forgó leány — fizikumát és erkölcsi tulajdonságait tekintve — előreláthatólag könnyebben vagy nehezebben mehet-e férjhez. Ha azután 40 éves koráig nem megy férjhez a biztosított leány, akkor évenként egy bizonyos — előre meghatározott — járadékot kap, 40 éves korán tul pedig, egyszer és mindenkorra, egy nagyobb összegű kárpótlást. Minthogy a társaságnak ily körülmények között nagyon is érdekesen fekszik, hogy biztosítottjai mielőbb férjhez menjenek, arra is be van rendezve, hogy fényképek révén ismeretséget, esetleg vőlegényt szerezzen számukra.

Tudvalevő dolog, hogy az idő viszontagságai ellen védelmet nyújtottak eddig is a biztosító társaságok. Jégkár ellen biztosító társaságok már emberemlékezet óta fennállanak, sőt fagykár ellen is lehet ma már némely országokban biztosítani. Most pedig azt olvassuk, hogy eső és vihar okozta károk ellen kötnék biztosításokat egyes amerikai társaságok és hogy Franciaországban most van alakulóban egy biztosító társaság, amely impreszárióknak és nyitott színházak igazgatóinak az esős napok okozta károk ellen nyújt majd biztosítást.

Egyes művészek óriási összegre vannak biztosítva arra az esetre, ha valamely véletlen baleset folytán művészetük kifejtésében fennakadást szenvednek. Így pl. Kubelík hegedűművész és Paderewszky lengyel zongoraművész óriási összegre biztosítottak ujjukat, lábukat és szemüket. Paderewszky egy koncert alkalmával nemrég egy körmét sértette meg, amiért

azután 25,000 frank kárterítést fizetett neki a társaság.

Hogy pedig nemcsak Amerikában, hanem egyebütt is sok minden eshetőség ellen lehet biztosítási védelmet keresni, azt Svájcban látjuk. Ott a méhek révén bekövetkező károk ellen biztosít egy társaság. Ez pedig a svájci méhészeti egyesület, amelyet a szövetségi tanács is segít és amely a rajonkint 5 fillérenyi díj lefizetése mellett a kár 75 százalékát megtéríti. Ezenkívül teljesen díjtalanul fertőtleníti a kaptárakat és általában a méhek egészsége fölött őrökdi.

Nagyvonásokban hasonló ehhez a biztosító-társasághoz az az amerikai intézet, amely biztosítottjainak az egészségi állapotára ügyel fel. Bizonyos évi díjösszeg lefizetése mellett a társaság ugyanis biztosítottjainak zavartalan egészségi állapotáról gondoskodik; betegsége esetén gyógyszerrel látja el és gondos orvosi ápolásban részesíti őt. A legcsekélyebb indispozíció esetén, a társaság legott orvost küld a beteghez, aki azt lelkiismeretesen megvizsgálja és gyógykezeléssel, még pedig a legnagyobb odaadással, mert hiszen arra az esetre, ha az orvosnak sikerül a beteget valamely komoly és veszélyes betegségtől mihamarabb megszabadítani, vagy a megbetegedésnek idejekorán elejét venni, az orvos még külön díjazásban is részesül. Hogyha a beteg meghal, a temetéséről a társaság gondoskodik.

Nagybritanniában a „Legal and Commercial Co.” elmebaj ellen biztosít. Evi 1 sterling biztosítási díj ellenében 100 sterling (2500 korona) évi járadékot fizet a biztosított félnek, vagy hozzátartozóinak a betegség idejére. Hogyha pedig ennek a betegségnek a bekövetkezése 5—15 évnél korábban nem várható, akkor az évi díjrészlet 10—15 shillingre száll le. A nők a férfiaknál nagyobb díjakat fizetnek. A társaság igen szépen prosperál, mivel Angliában a lakosságnak egy-két nyolczvanadrésze belesik ebbe a betegségbe és így igen sokan biztosítják itt magukat.

Ha még felemlitem itt, hogy X. Pius pápa is biztosította egy igen tekintélyes összegre az életét, akkor igazán beszámoltam a külföld

legujabb biztosítási mozgalmairól, melyekből azt látjuk, hogy folyton-folyvást, újabb és újabb biztosítási alkalmakat keres és talál is a kutató elme és hogy ami ma még talán utópiának látszik a biztosítás terén, azt az élet nagyon is hamar — mint jót és szükségést igazolja.

Az osztrák aggkori és rokkant-biztosítás.

A Bienenrth osztrák belügyminiszter által beterjesztett javaslat az egész szociális biztosítási ügynek kodifikálását öleli fel és életbelépése után a legterjedelmesebb törvény lesz, a mely e téren eddig létezik. A szociális biztosításra vonatkozó javaslat az eddigi munkásbiztosítás új kodifikációját, továbbá a munkások és családtagjaik rokkantság esetére való biztosítását, végül a munkások, kisbirtokosok, kisiparosok és kiskereskedőknek aggkori biztosítását tartalmazza. A biztosítás összes ágaira vonatkozólag egy egymással szoros összefüggésben levő olyan szervezetet fognak létesíteni, a mely a maga nemében paratlanul áll. Az aggkori és rokkantsági biztosítás lényegileg az öngyelelyen és az állami segélyen alapszik. A munkásbiztosításnál ezen kívül még a munkaadók is hozzájárulnak a biztosításhoz.

A javaslat szerint legelső sorban a betegség esetére való biztosítást kiterjesztik az otthon dolgozó munkásokra és cselédekre is, az időtartamot 20 hétről felemelik egy évre, valamint az orvosi kérdést is gyökeresen reformálják. A baleset elleni biztosításnál első sorban a biztosító társaságok pénzügyi viszonyait rendezik, továbbá az egyes biztosítás helyett a kollektív biztosítást rendszeresítik, a biztosítási évi kvótákat kizárólag a vállalkozók fogják a jövőben viselni.

A rokkantság esetére szóló és az aggkori biztosítás kényszerbiztosításon alapszik. Két kategóriát és pedig a munkások és az önállóak csoportját különböztetik itt meg. A munkásoknál a rokkantsági, az önállóknál viszont az aggkori biztosításra helyezik a fősúlyt. Az egyik csoportból a másikba való átmentelt kölcsön-

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Hivatalos órák naponta délután 2—6-ig.

Értesítjük tagjainkat, hogy egyesületünk ügyésze Dr. Katscher Róbert minden kedden délután 2—4 óráig egyesületünk helyiségeiben — más napokon délután 3—6 óra között irodájában (Gyár-utca 14. sz.) található.

Felhívjuk a t. Tagtársakat, hogy küldeményeiknél a postatakarékpénztári csekkre tagszámukat feljegyezni sziveskedjenek, hogy ezáltal a küldemények kezelése megkönnyíthessék s a hasonló nevek folytán előállható esetleges tévedések kikerülhetők legyenek.

Lapunk terjedelmét megnagyobbítván, módunkban áll a kartársak érdekeit érintő közleményeknek a megfelelő formában teret nyitni, felkérjük tehát a t. kartársakat, hogy ezentúl akár az összességet, akár az egyes kategóriákat érdeklő értesítéseikkel, vagy közlendőikkel a szerkesztőséget megkeresni sziveskedjenek, amely azokat megfelelő formában közölni illetve felhasználni fogja.

Kartársi üdvözléssel

A szerkesztőség.

Lapunk akadálytalan kézbesíthetése céljából felkérjük tagtársainkat, hogy mindenkor pontos lakcímüket, továbbá rangjuk és beosztásuk változását a kiadónivaltal haladéktalanul közöljék.

Balesetek bejelentésénél követendő eljárás lapunk folyó évi 1. számában található.

sen figyelembe vették. A munkás a betöltött hatvanötödik életévében aggkori járadékot, viszont, ha előbb rokkant lesz, úgy rokkantsági járadékot kap. A önállóak ugyancsak 65-ik életévükben kapnak aggkori járadékot. A járadékok nagysága a befizetések idejétől és nagyságától függ. A hatmararadottak egyszer és mindenkorra tökemegváltásban részesülnek. Női biztosítottak ferjhezmenetelük alkalmával a befizetett összegek felét visszakaradják.

A biztosítási kötelezettség kiterjed a mezőgazdasági, az ipari, a kézműves munkásokra, napzámosokra, cselédekre, kisegítő családtagokra, házivarroókra, hazitanítóokra, stb. és a 16-ik életévnél kezdődik. Az önállóak, kiknek évi jövedelme 2400 koronán alul marad, avagy, a kik rendszeresen 2 idegen, azaz nem családjából bér munkásnál többet foglalkoztatnak, ugyanakkor kötelezve lesznek magukat biztosítani.

A hozzájárulási összegeket bérosztályok szerint állapították meg és felerészből a munkások, felerészből a munkaadók viselik a költségeket. Az önállóak szintén skála szerint fizetik az évi kvótákat. A tartományi törvényhozás állapítja meg, hogy a minimális skála felemelhető-e. Az önkéntes többletfizetésre szintén providéáltak. Járadékra való igényt az érdekeltek csupán bizonyos várakozási idő betöltése után támaszthatnak. Az aggkori járadéknál a várakozási idő 30 év. Átmeneti határozmányok intézkednek azokról, kik már a törvény életbe lépésekor biztosítva voltak. Ezek részére szintúgy az önállóak részére 200 heti hozzájárulás, illetve várakozási idő szükséges.

A biztosítási szervezet három fokozatból és pedig a helyi, — országos — és a birodalmi organumból áll. A birodalmi organum: a rokkantsági — és aggkori biztosítási pénztár, mely az egész igazgatást és az összes szervezeteket ellenőrzi. Vítás esetekben választott bíróságok fognak dönteni.

A biztosításra kötelezettek számát 10 millióra, a biztosítás összköltségeit az első évben 14 millióra, a tizedik évben 106 millióra, a huszadik évben 206 millióra és a megállapodott viszonylatban 305 millióra becsülik.

A Vasuti Altisztek Országos Otthona értesíti t. tagjait, hogy helyiségeiben: Budapest, VIII. Festetich-u. 4. sz. I. 18. alatt (Máv. nyug-dijház a keleti p. u. mellett) kényelmes vendégszoba áll a t. tagok rendelkezésére. A vendégszoba egy 24 órába személyenként 1 korona díj mellett vehető igénybe.

A Vasuti Altisztek Országos Otthonának

Kovácsatakra rendezett urnapi kirándulása igen szépen sikerült. A máv. igazgatóság jóvoltából a nyugati pályaudvaron különvonat várta a résztvevőket. A vonatot Faragó Ignác t. termester ur, az Otthon buzgó tagja, zöld lombokkal és zaszlókcal igen izlésesen feldíszítette. A hatalmas különvonat egészen megtelt, mert több mint 1200 személyre rugott a résztvevők száma. A megérkezésnél katonazene vidám hangjai mellett vonultunk a színhelyre, ahol azután megkezdődött a fesztelen és családias jellegű szórakozás, amely az Otthon multságait oly szépen jellemzi. A kirándulók egyrésze elosztott a hegyek közé, másrésze pedig lenn szórakozott. A programhoz híven volt díjtekvés, világposta és — jó étel-ital. A világposta első díjának nyertese Sternthal Ilonka k. a. lett. Ő adta el ugyanis a legtöbb levelezőlapot. A kugliverseny nyertesei is igen szép emléktárgyakat kaptak. A délután folyamán Buchter bátyánk Zeppelin sikereire pályázva léggömböket eresztett fel, amelyek közül az első kitűnően felszállt s csakhamar a messzi hegyek felett feketélt, magával vive a távolba az Otthon üdvözlését. A kirándulókrol Sedlazeck Richárd kartárs igen sikerült fényképfelvételeket eszközölt. A fényképek igen jutányosan — darabonként 1 koronáért — kaphatók az Otthon vezetőségénél. Mint utólag értesültünk, az eddigi számadásokból kitűnően az Otthonnak az erkölcsi siker mellé a kirándulás igen szép anyagi sikert is hozott.

Vonatkísérési szakkönyv. A »Vonat-kísérők Országos Otthona« e zimen gondosan szerkesztett szakkönyvet adott ki, amely kérdés és feleletekben népszerű nyelven összefoglalja a vonatkísérői szolgálatban felmerülhető teendőket és tudnivalókat. Az összeállítás munkáját Fischer György Emil máv. ellenőr végezte. A mű ára 2 K 20 fill. Kapható az Otthon vezetőségénél.

A vonatok fűtése. A nálunk alkalmazásban levő bajor gőzfűtési rendszernek az a hiánya, hogy ezen rendszerrel a hosszú vonatoknak egy gőzforrásból való kellő átfűtése nehezségeket okoz és így hosszabb személyszállító vonatokat utánaakasztott vagy közbesorozott gőzfűtési kazánokkal kell közlekedtetni, ami sok kezelési nehézséggel jár. A bajor fűtési rendszer egyes szerkezeti részének jókarbantartása is nagy gondot igényel és a mellett a csővezeték lagymentesítése különösen azért, mert szűk pályaudvari viszonyainknál fogva nem levén hely megérkezett vonatszerelvények felállításához és gondos kezeléséhez, a személyzet a legfigyelmesebb ellenőrzés mellett sem teszi, mert nem teljesítheti nyugodtan kötelességét. A fűtési rendszer ezen hiányain segitendő, a kereskedelemügyi kormány figyelmét a külföldön felkarolt újabb vívmányokra irányította, ezek között a francia eredetű Lancrenon-fűtésre, amelyvel eddig elért kedvező eredmények a legszebb reményekre jogosítanak oly irányban, hogy sikerülni fog ezzel egy teljesen bevaló szerkezetre szert tennünk a személyforgalomban viszonyaink között előforduló leg-hosszabb vonatokat egyenletes és kielégítő módon való fűtésére. Az e téren megkezdett kísérleteknek kiterjedtebb folytatása a máris ily fűtőberendezéssel szállított új személykocsik egy részével, a jövő téli évad feladatát fogja képezni. A vonatfűtés körül felmerült egyéb jogos panaszok orvoslására irányult a kereskedelmi kormány az az intézkedése is, hogy a két nagy budapesti pályaudvaron elrendelt rekon-

strukciókkal kapcsolatosan a vonatok előfűtésére központi kazánteletet létesíttessen a kocsifelállító vágányokat behalózó gőzcsővezetékkel egyrészt azért, hogy az innen kiinduló személyszállító vonatok mindig jól fölmelegítve álljanak a közönség rendelkezésére, de másrészt, hogy a mai visszas állapotok, amidőn a csarnokba tolt, elindítandó vonatok gőzfűtésének rendbehozatala miatt a vonatok némelykor félórán át késtek, megszűnjenek.

B. L.

Az 1907. évi állami zárszámadás szerint — melyet a m. kir. állami főszámvevőszék most tett közzé — a m. kir. államvasutak 1907. évi tényleges bevételei és kiadásai főbb tételeiben a következők voltak, u. m.:

Bevételek:

Rendes bevételek	306,712.207 K
Rendkívüli bevételek	1,313.168 »
Bevételek összege	308,025.375 K

Kiadások:

Rendes kiadások	231,500.222 K
Rendkívüli kiadások	25,891.729 »
Kiadások összege	257,391.951 K
A rendes bevételek	306,712.207 K
összeget egybevetve a szorosán vett rendes üzleti kiadások	217,714.355 »

főösszegével 88,997.852 K üzleti jövedelem mutatkozik.

A m. kir. államvasutak ingatlan vagyonyának értéke az 1907. év végén az állami zárszámadások szerint 2,458,005.005 K-ra rúgott. Ebből esik tényleges befektetésre 2,072,970.395 K és kibocsátási veszteségre 385,034.660 K. Az ingatlan vagyony (termesztmények, anyagok, szerek és eszközök) értéke 49,330,917 koronát tett ki.

Uj biztonsági berendezés a porosz vasutakon. Az egyes vasutak biztonsági berendezései között már régebben alkalmazásba vettek a durranturendszert, amely különösen ködös időjárások alkalmával ismételtén kiváló szolgálatokat tett. Ennél a rendszerrel azonban eddig nagy hátrány volt az, hogy alkalmazása csak esetről-esetre történt, amikor is a durrantynukat a szükséghez képest mindenkor a váltóórók helyezték el a megfelelő helyeken. A porosz vasutak igazgatósága most automatikusan működő durrantyu-rendszert szándékozik életbeléptetni és ezt a kölni vasutagazgatóság kerületében próbálja ki. Kölnből jelentik, hogy a porosz közmunkaügyi miniszter rendeletére a kölni vasutagazgatóság több vonalon a pályaudvarok bejárata előtt, valamint a rendező állomásokon ugynevezett automatikus durrantyu-biztonsági készülékeket rendeztetett be. Az új rendszer előnye abban áll, hogy a jelzőkészülékek »tilos«-ra fordítása alkalmával 8 durrantyu önműködőleg toldók a sínparra s mikor aztán a mozdony keresztülfut rajtuk, akkor hangos csattanással és villámszerű felvillanás mellett eldurrannak. Erre a jelre a mozdonyvezetőnek minden körülmények között azonnal meg kell állítania a vonatot.

Csapó Pál kecskeméti lakos, a czerélni oszt. mérnökség területén Kecskemét közelében beosztott mozgó ór, **cserélni óhajt** váltókezelő örrel bármely üzletvezetőség területére. Cserélni óhajtók forduljanak levélileg hozzá. Czim: **Kecskemét pályaudvar.**

Egy 403 □-öles telek

eladó

a Zuglóban, Komócsy-utcában.

Bővebbet a tulajdonosnál Budapest, VII. ker. Abonyi-utca 4. sz. III. em. 45.

Megtámadhatatlan
kötvény.

50% nyeresé-
részesedés.

„Dordrecht”

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Engedélyezve az 1873. évi november 10-én 21. sz. a. kelt királyi dekretummal.

Résztvénytőke: **Magyarországi fiók:**
4,000.000 korona. **Budapest, V. Marokkói-utca 2. sz.**

Igazgató: **Robitsek Henrik Ferencz.**

A „Dordrecht” az egyedüli társaság, mely törvényesen kötelezte magát, hogy **magyarországi üzletének díjtartalékait magyar értékekben helyezi el.**

*Referenciák: Magyar Általános Hitelbank,
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
Budapesten.*

Kedvező feltételek.

Jutányos díjak.

VÁSZON-, FEHÉRNEMŰ-ÁRUHÁZ

BODÓ ÉS NEMES BUDAPEST

A BAROSS-SZOBORRAL
SZEMBEN.
(A KÖZPONTI PÁLYA-
UDVAR TÖRSZOMSZÉD-
SÁGABAN).

Áruházunk kizárólag jobb minőségű, kipróbált és feltétlen megbízható árucikkeket nyújt a vevőközönség rendelkezésére, miért is az összes eladott áruk jó- és színtartósságáért felelősséget vállalunk.
Eredeti végből, vágott anyagmintákat az alább jettett **vászon, sifon, kanavászok és damaszt árúkból**, ugyszintén a férfi ing és női bluzra való **eredeti angol zefírből** kívánatra készséggel küldünk. Állandóan nagy választék férfi-, női- és gyermek-harisnyákban, valamint különféle matrőzingegekben. —
Menyasszonyi és férfi kelengyék a legszebb kivitelben állandóan raktáron.

Vásznak fehérműekre. 1 vég 23 méter.	Sifon, 1 vég 23 méter.	Lepedővászon, varrás nélkül.
Pamut creász 74 cm. széles ára 9.50 kor.	Madepolán, mosott, 20. szám ... ára 15.— kor.	Gyepen fehéritett, középvaszag ... ára 18.— kor.
Magyar vászon 74 > > > 13.— >	Madepolán, mosott, 50. > > > 16.50 >	Rózsahegy, erős szálú ... > 22.— <
Magyar vászon 84 > > > 14.— >	Madepolán, mosott, 100. > > > 18.— >	Szepességi, kiváló jó minőség ... > 26.— <
Hattyú vászon 84 > > > 17.50 >	Sifon D. 52. szám ... > 23.— >	Vászon alsó nadrágra.
Fehérmű vászon 84 > > > 20.50 >	Sifon S. 54. > > > 27.50 >	Késmárki erős, tartós minőség... ára 15.— kor.
Kelengye vászon 84 > > > 24.— >	Kanavász- és damaszt-árúk ágyhuzatra.	Szepességi sodrott szálú... > 18.50 >
Fonál vászon 84 > > > 26.— >	Csikos damaszt, 1 vég 23 méter ára 21.— kor.	Köpper, 1 méter —96, Csinvat, 1 m. > 1.20 >
Eredeti rumburgi vászon minden minőségben.	Virágos damaszt, 1 > 23 > > 23.— >	Asztalneműk és törülközők.
Paplanlepedő-vászon 180 cm. széles, 2.—, 2.50 kor.	Czernázott kanavász, 1 vég 23 m. > 15.— >	6. szem. fehér étkező készlet 6, 8, 10, 12, 18 kor.
Kész paplanlepedő... ára 7.—, 8.— kor.	Rumburgi lenkanavász, 1 vég 23 m. > 20.50 >	6 szem. kávé készlet ... 3, 5, 7, 9, 12, 16 >
Kész lepedő varrás nélkül... > 2.50, 3.— >	Angin belső huzatra 1 vég 15.—, 18.—, 20.— >	Dam. törülköző tucataja ... 8, 10, 12, 16 >

Saját műhelyünkben készült uri- és női-fehérműek, tartós anyagból és elsőrendű elkészítéssel.

Fehér, puha mellű férfi ingek.	Női ingek.	Férfi alsó nadrágok.
A. minőség, szép mintás mellel ára 3.50, 4.— kor.	Madepolán egyszerű kivitel ára. 2.60, 3.— kor.	Csinvat, francia gombos szabás. ára 4.— kor.
M. minőség, remek damaszt elővel, ára 5.— >	Madepolán diszes ... ára 4.—, 5.—, 6.— >	Csinvat, füzös, szabás ... > 3.— >
D. minőség, angol piké betéttel ... > 6.— >	Vásong-ing kézi himzéssel. ára 4.—, 5.— >	Köpper ... ára gombos 3.20, füzös 2.60 >
Fehér, sima mellű férfi ingek.	Rumburgi vászon diszes kivitel 8, 10, 12.— >	Nyári puha színes ingek.
A. minőség ... ára 3.50 kor.	Női hálókötös.	2 vagy 1 gombos nyakkal.
M. > > > 4.50 >	Szegélyes ... ára 2.60, 3.— kor.	Eredeti angol zefír ... ára 5.50, 6.50 kor.
D. > > > 5.50 >	Himzéssel ... > 4.—, 5.— >	Zefír, megbízható jó minőségű > 4.—, 5.— >
Színes férfi ingek.	Diszes kivitel ... ára 6.—, 8.—, 10.— kor.	Rövid nyári nadrág... ára 1.50, 2.—, 3.— >
Eredeti angol zefír ... ára 5.—, 6.— kor.	Férfi háló ing.	Fürdőruhák urak és hölgyek részére. Váll plédok minden minőségben.
Francia karton ... > 4.—, 4.40 >	A. minőség, színtartó szegélydiszszel. ára 3.50 kor.	
Mosó karton ... ára 3.50 >	M. > > > 4.40 >	

Nyakkendők és utazó takarókból állandóan dús választék.

Vidéki megrendelések utánvétellel küldetnek, csomagolás és szállítólevél nem számítatnak és 20 koronán felüli megrendelések bérmentve eszközöltetnek. A meg nem felelő árukat visszavesszük, értékét visszafizetjük.

A M. Á. V. t. tisztviselői és alkalmazottai a szabott árakból külön 10% árkedvezményben részesülnek.